ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри терапії імені
професора П. І. Локеса, доцент

_____ Надія ДМИТРЕНКО
02 вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(обов'язкова навчальна дисципліна)

ВЕТЕРИНАРНА ФАРМАКОЛОГІЯ

(назва навчальної дисципліни)

освітньо-професійна програма Ветеринарна медицина
спеціальність 211 Ветеринарна медицина
галузь знань 21 Ветеринарна медицина
освітній ступінь магістр
факультет ветеринарної медицини

Полтава
2024-2025 н.р. / 2025-2026 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни Ветеринарна фармакологія для здобувачів вищої освіти
за освітньо-професійною програмою Ветеринарна медицина
спеціальності 211 Ветеринарна мелицина

Мова викладання: Державна

Розробники: Дмитренко Надія, завідувач кафедри терапії імені професора П. І. Локеса, кандидат ветеринарних наук, доцент
Кравченко Сергій, доцент кафедри терапії імені професора П. І. Локеса, кандидат ветеринарних наук, доцент
Канівець Наталія, доцент кафедри терапії імені професора П. І. Локеса, кандидат ветеринарних наук, доцент

« 02 » вересня 2024 року

_____ Надія ДМИТРЕНКО

_____ Сергій КРАВЧЕНКО

_____ Наталія КАНІВЕЦЬ

Схвалено на засіданні кафедри терапії імені професора П. І. Локеса
Протокол від "_02_" __вересня_2024__ року № _1___

Погоджено гарантом освітньої програми Ветеринарна медицина

«02» вересня 2024 року _____ Борис КИРИЧКО

Схвалено головою ради з якості вищої освіти
спеціальності «Ветеринарна медицина»

_____ Надія ДМИТРЕНКО

протокол від «02» вересня 2024 року № 1

© ПДАУ, 2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання
Загальна кількість годин	195
Кількість кредитів	6,5
Місце в індивідуальному навчальному плані студента (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова
Рік навчання (шифр курсу)	3, 4 курс (211ВЕТ_мд_2022)
Семестр	6, 7 семестр
Лекції (годин)	34
Практичні (семінарські) (годин)	-
Лабораторні (годин)	60
Самостійна робота (годин)	101
в т. ч. індивідуальні завдання (вказати форму), год	-
Форма семестрового контролю	екзамен, екзамен

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Засвоїти фармакодинаміку та фармакокінетику основних лікарських речовин. Вміти обирати оптимальний, найбільш ефективний і найменш небезпечний препарат по його фармакологічній характеристиці. Навчитися виписувати рецепти, обгрунтовувати теоретичні передумови для практичного застосування лікарських препаратів залежно від фармакодинаміки та біотрансформації ліків у організмі тварин різних видів та особливостей патогенезу хвороби.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Попередніми умовами є вивчення навчальних дисциплін: Латинська мова, Анатомія свійських тварин, Лікарські рослини, Ветеринарна мікробіологія, Фізіологія тварин.

4. Компетентності

Загальні:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 2. Здатність до пошуку, обговорення інформації з різних джерел.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 14. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Фахові:

ФК 2. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності.

ФК 3. Здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності.

ФК 4. Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.

ФК 7. Здатність організовувати і проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати.

ФК 8. Здатність планувати, організовувати та реалізовувати заходи з лікування тварин, хворих на незаразні, інфекційні та інвазійні хвороби.

ФК 16. Здатність оберігати довкілля від забруднення відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.

5. Програмні результати навчання

ПРН 1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини.

ПРН 16. Знати правила зберігання різних фармацевтичних засобів та біопрепаратів, шляхів їх ентерального чи парентерального застосування, розуміти механізм їх дії, взаємодії та комплексної дії на організм тварин.

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
ПРН 1	знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини
ПРН 16	знати правила зберігання різних фармацевтичних засобів та біопрепаратів
	знати шляхи ентерального та парентерального введення лікарських засобів
	розуміти механізм дії основних лікарських засобів на організм тварин

6. Методи навчання і викладання

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

– словесні методи: лекція, розповідь, пояснення;

– наочні методи: ілюстрування, демонстрування, спостереження;

– практичні методи: лабораторні роботи, робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування.

Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

– методи формування пізнавальних інтересів: створення ситуації інтересу й новизни навчального матеріалу; метод використання життєвого досвіду; метод відповідей на запитання і опитування думок здобувачів вищої освіти.

– методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності: роз'яснення мети навчальної дисципліни.

Іноваційні та інтерактивні методи навчання:

– дискусії, проектування професійних ситуацій.

Комп'ютерні, мультимедійні методи:

– використання мультимедійних презентацій,

Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

– методи усного контролю: опитування.

7. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Загальна фармакологія.

Історія розвитку фармакології. Основні поняття фармакології. Принципи пошуку нових лікарських засобів. Номенклатура лікарських засобів. Фактори, що впливають на фармакологічну активність ліків. Принципи дозування лікарських засобів.

Фармакокінетика та фармакодинаміка лікарських засобів. Види та механізми дії лікарських речовин на організм. Шляхи введення лікарських речовин в організм тварин. Фізико-хімічні фактори транспортування ліків через клітинні мембрани. Біотрансформація лікарських речовин в організмі тварин. Розподіл лікарських речовин в організмі тварин. Виведення (елімінація) лікарських речовин з організму тварин. Індивідуальні особливості фармакокінетики лікарських засобів. Отруєння лікарськими речовинами.

Тема 2. Препарати, що впливають на центральну нервову систему.

Препарати, що пригнічують центральну нервову систему. Наркозні препарати. Фармакологія інгаляційних та неінгаляційних наркозних препаратів. Барбірути. Алкоголі. Снотворні засоби. Психотропні засоби. Анельгезуючі засоби.

Препарати, що стимулюють функцію центральної нервової системи. Препарати групи кофеїну. Препарати групи камфори.

Тема 3. Засоби, що діють на периферійну нервову систему.

Засоби, що пригнічують аферентні (чутливі) нерви. Місцевоанестизуючі, пом'якшуючі, в'яжучі, обволікаючі, адсорбуючі.

Засоби, що збуджують чутливі рецептори. Подразнюючі, блювотні, румінаторні, відхаркувальні, проносні, гіркоти, жовчогінні.

Засоби, що діють на еферентну (відцентрову) нервову систему. Будова холінергічного синапсу. Фармакологія холіноміметиків. Фармакологія холінолітиків. Будова адренергічного синапсу. Фармакологія адреноміметиків. Фармакологія адренолітиків. Засоби холіноміметичної дії (М- і Н-холіноміметики). Засоби холінолітичної дії (М- і Н-холінолітики, гангліоблокатори, міорелаксанти). Засоби адреноміметичної дії (прямої та непрямої дії). Засоби адренолітичної дії. Антигістамінні засоби.

Тема 4. Препарати, що впливають на серцево-судинну систему.

Серцеві глікозиди (препарати наперстянки, горицвіту, конвалії, строфанту).

Препарати, що нормалізують ритм серцевих скорочень.

Спазмолітичні препарати.

Тема 5. Препарати, що впливають на кровотворення та процес згортання крові. Замінники крові.

Тема 6. Препарати, що впливають на систему імунітету.

Тема 7. Препарати, що впливають на сечову систему. Сечогінні засоби.

Тема 8. Протимікробні та протипаразитарні препарати.

Хіміотерапевтичні препарати. Лікарські барвники антисептичної дії.

Органічні фарби протипаразитарної дії. Група миш'яку. Сульфаніламідні препарати.

Антибіотики. Біосинтетичні (природні) пеніциліни. Напівсинтетичні пеніциліни. Цефалоспорини. Аміноглікозиди. Стрептоміцини. Канаміцини. Тетрацикліни. Левоміцетини. Макроліди. Рифаміцини. Протигрибкові антибіотики. Рістстимулюючі (кормові) антибіотики.

Фітонциди.

Нітрофурани.

Протипротозойні препарати.

Кокцидіостатичні препарати.

Антисептичні препарати. Речовини, що віддають кисень. Препарати йоду. Препарати хлору. Луги. Кислоти. Мила і мийні речовини.

Дезинфікуючі препарати. Феноли, крезоли та їх похідні. Група формальдегіду. Група сірки.

Тема 9. Препарати, що впливають на обмін речовин.

Вітамінні препарати.

Гормональні препарати. Естрогенні препарати. Гестагенні препарати. Андрогенні препарати. Гормони гіпофіза. Препарати гормонів наднирників. Гормональні препарати підшлункової залози. Гормональні препарати щитовидної залози. Простагландини.

Тема 10. Ферментні препарати. Тканинні препарати. Препарати амінокислот. Бактеріальні препарати.

Тема 11. Солі лужних металів.

Солі натрію. Солі калію. Солі кальцію. Солі магнію. Препарати фосфору.

Тема 12. Препарати мінеральних елементів.

Препарати заліза. Препарати міді. Препарати кобальту. Препарати селену. Комплексні препарати мінеральних речовин.

Тема 13. Антигельмінтні препарати. Інсектицидні препарати. Дератизаційні препарати.

Препарати зоокумарину. Препарати дифенацину.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Номери і назви тем	Всього, годин	у тому числі		
		Лекції, годин	Лабораторні заняття, годин	Самостійна робота, годин
Тема 1. Загальна фармакологія. Історія розвитку фармакології. Основні поняття фармакології. Принципи пошуку нових лікарських засобів. Номенклатура лікарських засобів. Фактори, що впливають на фармакологічну активність ліків.	26	4	14	8

Принципи дозування лікарських засобів. ***Фармакокінетика та фармакодинаміка лікарських засобів.*** Види та механізми дії лікарських речовин на організм. Шляхи введення лікарських речовин в організм тварин. Фізико-хімічні фактори транспортування ліків через клітинні мембрани. Біотрансформація лікарських речовин в організмі тварин. Розподіл лікарських речовин в організмі тварин. Виведення (елімінація) лікарських речовин з організму тварин. Індивідуальні особливості фармакокінетики лікарських засобів. Отруєння лікарськими речовинами.				
Тема 2. Препарати, що впливають на центральну нервову систему. ***Препарати, що пригнічують центральну нервову систему.*** Наркозні препарати. Фармакологія інгаляційних та неінгаляційних наркозних препаратів. Барбірути. Алкоголі. Снотворні засоби. Психотропні засоби. Анельгезуючі засоби. ***Препарати, що стимулюють функцію центральної нервової системи.*** Препарати групи кофеїну. Препарати групи камфори.	16	4	4	8
Тема 3. Засоби, що діють на периферійну нервову систему. ***Засоби, що пригнічують аферентні (чутливі) нерви.*** Місцевоанестизуючі, пом'якшуючі, в'яжучі, обволікаючі, адсорбуючі. ***Засоби, що збуджують чутливі рецептори.*** Подразнюючі, блювотні, румінаторні, відхаркувальні, проносні, гіркоти, жовчогінні. ***Засоби, що діють на еферентну (відцентрову) нервову систему.*** Будова холінергічного синапсу. Фармакологія холіноміметиків. Фармакологія холінолітиків. Будова адренергічного синапсу. Фармакологія адреноміметиків. Фармакологія адренолітиків. Засоби холіноміметичної дії (М- і Н-холіноміметики). Засоби холінолітичної дії (М- і Н-холінолітики, гангліоблокатори, міорелаксанти). Засоби адреноміметичної дії (прямої та непрямої дії). Засоби адренолітичної дії. Антигістамінні засоби.	18	4	6	8
Тема 4. Препарати, що впливають на серцево-судинну систему. ***Серцеві глікозиди*** (препарати наперстянки, горицвіту, конвалії, строфанту). ***Препарати, що нормалізують ритм серцевих скорочень. Спазмолітичні препарати.***	12	2	2	8
Тема 5. Препарати, що впливають на кровотворення та процес згортання крові. Замінники крові.	12	2	2	8

Усього за 6 семестр, годин	***84***	***16***	***28***	***40***
Тема 6. Препарати, що впливають на систему імунітету.	11	2	2	7
Тема 7. Препарати, що впливають на сечову систему. Сечогінні засоби.	14	2	4	8
Тема 8. Протимікробні та протипаразитарні препарати. ***Хіміотерапевтичні препарати***. Лікарські барвники антисептичної дії. Органічні фарби протипаразитарної дії. Група миш'яку. Сульфаніламідні препарати. ***Антибіотики.*** Біосинтетичні (природні) пеніциліни. Напівсинтетичні пеніциліни. Цефалоспорини. Аміноглікозиди. Стрептоміцини. Канаміцини. Тетрацикліни. Левоміцетини. Макроліди. Рифаміцини. Протигрибкові антибіотики. Рістстимулюючі (кормові) антибіотики. ***Фітонциди. Нітрофурани. Протипротозойні препарати. Кокцидіостатичні препарати. Антисептичні препарати***. Речовини, що віддають кисень. Препарати йоду. Препарати хлору. Луги. Кислоти. Мила і мийні речовини. ***Дезинфікуючі препарати***. Феноли, крезоли та їх похідні. Група формальдегіду. Група сірки.	20	4	8	8
Тема 9. Препарати, що впливають на обмін речовин. ***Вітамінні препарати. Гормональні препарати.*** Естрогенні препарати. Гестагенні препарати. Андрогенні препарати. Гормони гіпофіза. Препарати гормонів наднирників. Гормональні препарати підшлункової залози. Гормональні препарати щитовидної залози. Простагландини.	14	2	4	8
Тема 10. Ферментні препарати. Тканинні препарати. Препарати амінокислот. Бактеріальні препарати.	13	2	4	7
Тема 11. Солі лужних металів. ***Солі натрію. Солі калію. Солі кальцію. Солі магнію. Препарати фосфору.***	11	2	2	7
Тема 12. Препарати мінеральних елементів. ***Препарати заліза. Препарати міді. Препарати кобальту. Препарати селену. Комплексні препарати мінеральних речовин.***	14	2	4	8
Тема 13. Антигельмінтні препарати. Інсектицидні препарати. Дератизаційні препарати. ***Препарати зоокумарину. Препарати дифенацину.***	14	2	4	8
Усього за 7 семестр, годин	***111***	***18***	***32***	***61***
Усього годин	**195**	**34**	**60**	**101**

8. Теми лабораторних занять

Назва теми		Кількість годин
Тема 1. Загальна фармакологія.	Лабораторне заняття № 1 Тверді лікарські форми	2
	Лабораторне заняття № 2 Щільні лікарські форми	2
	Лабораторне заняття № 3 М'які лікарські форми	2
	Лабораторне заняття № 4 Рідкі лікарські форми	2
	Лабораторне заняття № 5 Шляхи введення лікарських речовин в організм тварин.	2
	Лабораторне заняття № 6 Ветеринарна рецептура. Структура рецептів. Фармакопея.	2
	Лабораторне заняття № 7 Способи виписування рецептів. Міри маси та об'єму в рецептурі. Принципи дозування ліків.	2
Тема 2. Препарати, що впливають на центральну нервову систему.	Лабораторне заняття № 8 *Препарати, що пригнічують центральну нервову систему.* Наркозні препарати. Фармакологія інгаляційних та неінгаляційних наркозних препаратів. Барбітури. Алкоголі. Снотворні засоби. Психотропні засоби. Анельгезуючі засоби.	2
	Лабораторне заняття № 9 *Препарати, що стимулюють функцію центральної нервової системи.* Препарати групи кофеїну. Препарати групи камфори.	2
Тема 3. Засоби, що діють на периферійну нервову систему.	Лабораторне заняття № 10 *Засоби, що пригнічують аферентні (чутливі) нерви.* Місцевоанестизуючі, пом'якшуючі, в'яжучі, обволікаючі, адсорбуючі.	2
	Лабораторне заняття № 11 *Засоби, що збуджують чутливі рецептори.* Подразнюючі, блювотні, румінаторні, відхаркувальні, проносні, гіркоти, жовчогінні.	2
	Лабораторне заняття № 12 *Засоби, що діють на еферентну (відцентрову) нервову систему*. Будова холінергічного синапсу. Фармакологія холіноміметиків. Фармакологія холінолітиків. Будова адренергічного синапсу. Фармакологія адреноміметиків. Фармакологія адренолітиків. Засоби холіноміметичної дії (М- і Н-холіноміметики). Засоби холінолітичної дії (М- і Н-холінолітики, гангліоблокатори, міорелаксанти).	2

	Засоби адреноміметичної дії (прямої та непрямої дії). Засоби адренолітичної дії. Антигістамінні засоби.	
Тема 4. Препарати, що впливають на серцево-судинну систему.	Лабораторне заняття № 13 *Серцеві глікозиди* (препарати наперстянки, горицвіту, конвалії, строфанту). *Препарати, що нормалізують ритм серцевих скорочень.* *Спазмолітичні препарати.*	2
Тема 5. Препарати, що впливають на кровотворення та процес згортання крові. Замінники крові.	Лабораторне заняття № 14 Препарати, що впливають на кровотворення та процес згортання крові. Замінники крові.	2
Усього за 6 семестр, годин		***28***
Тема 6. Препарати, що впливають на систему імунітету.	Лабораторне заняття № 15 Препарати, що впливають на систему імунітету.	2
Тема 7. Препарати, що впливають на сечову систему. Сечогінні засоби.	Лабораторне заняття № 16 Препарати, що впливають на сечову систему.	2
	Лабораторне заняття № 17 Сечогінні засоби.	2
Тема 8. Протимікробні та протипаразитарні препарати.	Лабораторне заняття № 18 *Хіміотерапевтичні препарати.* Лікарські барвники антисептичної дії. Органічні фарби протипаразитарної дії. Група миш'яку. Сульфаніламідні препарати.	2
	Лабораторне заняття № 19 *Антибіотики.* Біосинтетичні (природні) пеніциліни. Напівсинтетичні пеніциліни. Цефалоспорини. Аміноглікозиди. Стрептоміцини. Канаміцини. Тетрацикліни. Левоміцетини. Макроліди. Рифаміцини. Протигрибкові антибіотики. Рістстимулюючі (кормові) антибіотики.	2
	Лабораторне заняття № 20 *Фітонциди. Нітрофурани. Протипротозойні препарати. Кокцидіостатичні препарати.*	2
	Лабораторне заняття № 21 *Антисептичні препарати.* Речовини, що віддають кисень. Препарати йоду. Препарати хлору. Луги. Кислоти. Мила і мийні речовини. *Дезинфікуючі препарати.* Феноли, крезоли та їх похідні. Група формальдегіду. Група сірки.	2
Тема 9. Препарати, що впливають на обмін речовин.	Лабораторне заняття № 22 *Вітамінні препарати.*	2
	Лабораторне заняття № 23 *Гормональні препарати.* Естрогенні препарати. Гестагенні препарати. Андрогенні препарати. Гормони гіпофіза. Препарати гормонів наднирників. Гормональні препарати	2

	підшлункової залози. Гормональні препарати щитовидної залози. Простагландини.	
Тема 10. Ферментні препарати. Тканинні препарати. Препарати амінокислот. Бактеріальні препарати.	Лабораторне заняття № 24 Ферментні препарати.	2
	Лабораторне заняття № 25 Тканинні препарати. Препарати амінокислот. Бактеріальні препарати.	2
Тема 11. Солі лужних металів.	Лабораторне заняття № 26 Солі лужних металів. *Солі натрію. Солі калію. Солі кальцію. Солі магнію. Препарати фосфору.*	2
Тема 12. Препарати мінеральних елементів.	Лабораторне заняття № 27 *Препарати заліза. Препарати міді. Препарати кобальту.*	2
	Лабораторне заняття № 28 *Препарати селену. Комплексні препарати мінеральних речовин.*	2
Тема 13. Антигельмінтні препарати. Інсектицидні препарати. Дератизаційні препарати. *Препарати зоокумарину. Препарати дифенацину.*	Лабораторне заняття № 29 Антигельмінтні препарати. Інсектицидні препарати.	2
	Лабораторне заняття № 30 Дератизаційні препарати. *Препарати зоокумарину. Препарати дифенацину.*	2
Усього за 7 семестр, годин		***32***
Разом		***60***

9. Теми самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин
Тема 1. Загальна фармакологія. Історія розвитку фармакології. Основні поняття фармакології. Принципи пошуку нових лікарських засобів. Номенклатура лікарських засобів. Фактори, що впливають на фармакологічну активність ліків. Принципи дозування лікарських засобів. ***Фармакокінетика та фармакодинаміка лікарських засобів.*** Види та механізми дії лікарських речовин на організм. Шляхи введення лікарських речовин в організм тварин. Фізико-хімічні фактори транспортування ліків через клітинні мембрани. Біотрансформація лікарських речовин в організмі тварин. Розподіл лікарських речовин в організмі тварин. Виведення (елімінація) лікарських речовин з організму тварин. Індивідуальні особливості фармакокінетики лікарських засобів. Отруєння лікарськими речовинами.	8
Тема 2. Препарати, що впливають на центральну нервову систему. ***Препарати, що пригнічують центральну нервову систему.*** Наркозні	8

препарати. Фармакологія інгаляційних та неінгаляційних наркозних препаратів. Барбірути. Алкоголі. Снотворні засоби. Психотропні засоби. Анельгезуючі засоби. ***Препарати, що стимулюють функцію центральної нервової системи.*** Препарати групи кофеїну. Препарати групи камфори.	
Тема 3. Засоби, що діють на периферійну нервову систему. ***Засоби, що пригнічують аферентні (чутливі) нерви.*** Місцевоанестизуючі, пом'якшуючі, в'яжучі, обволікаючі, адсорбуючі. ***Засоби, що збуджують чутливі рецептори.*** Подразнюючі, блювотні, румінаторні, відхаркувальні, проносні, гіркоти, жовчогінні. ***Засоби, що діють на еферентну (відцентрову) нервову систему.*** Будова холінергічного синапсу. Фармакологія холіноміметиків. Фармакологія холінолітиків. Будова адренергічного синапсу. Фармакологія адреноміметиків. Фармакологія адренолітиків. Засоби холіноміметичної дії (М- і Н-холіноміметики). Засоби холінолітичної дії (М- і Н-холінолітики, гангліоблокатори, міорелаксанти). Засоби адреноміметичної дії (прямої та непрямої дії). Засоби адренолітичної дії. Антигістамінні засоби.	8
Тема 4. Препарати, що впливають на серцево-судинну систему. ***Серцеві глікозиди*** (препарати наперстянки, горицвіту, конвалії, строфанту). ***Препарати, що нормалізують ритм серцевих скорочень.*** ***Спазмолітичні препарати.***	8
Тема 5. Препарати, що впливають на кровотворення та процес згортання крові. Замінники крові.	8
Усього за 6 семестр, годин	***40***
Тема 6. Препарати, що впливають на систему імунітету.	7
Тема 7. Препарати, що впливають на сечову систему. Сечогінні засоби.	8
Тема 8. Протимікробні та протипаразитарні препарати. ***Хіміотерапевтичні препарати***. Лікарські барвники антисептичної дії. Органічні фарби протипаразитарної дії. Група миш'яку. Сульфаніламідні препарати. ***Антибіотики.*** Біосинтетичні (природні) пеніциліни. Напівсинтетичні пеніциліни. Цефалоспорини. Аміноглікозиди. Стрептоміцини. Канаміцини. Тетрацикліни. Левоміцетини. Макроліди. Рифаміцини. Протигрибкові антибіотики. Рістстимулюючі (кормові) антибіотики. ***Фітонциди. Нітрофурани. Протипротозойні препарати. Кокцидіостатичні препарати. Антисептичні препарати***. Речовини, що віддають кисень. Препарати йоду. Препарати хлору. Луги. Кислоти. Мила і мийні речовини. ***Дезинфікуючі препарати***. Феноли, крезоли та їх похідні. Група формальдегіду. Група сірки.	8
Тема 9. Препарати, що впливають на обмін речовин. ***Вітамінні препарати. Гормональні препарати.*** Естрогенні препарати. Гестагенні препарати. Андрогенні препарати. Гормони гіпофіза. Препарати гормонів наднирників. Гормональні препарати	8

підшлункової залози. Гормональні препарати щитовидної залози. Простагландини.	
Тема 10. Ферментні препарати. Тканинні препарати. Препарати амінокислот. Бактеріальні препарати.	7
Тема 11. Солі лужних металів. ***Солі натрію. Солі калію. Солі кальцію. Солі магнію. Препарати фосфору.***	7
Тема 12. Препарати мінеральних елементів. ***Препарати заліза. Препарати міді. Препарати кобальту. Препарати селену. Комплексні препарати мінеральних речовин.***	8
Тема 13. Антигельмінтні препарати. Інсектицидні препарати. Дератизаційні препарати. ***Препарати зоокумарину. Препарати дифенацину.***	8
Усього за 7 семестр, годин	***61***
Разом	***101***

10. Індивідуальні завдання

Виконання індивідуальних завдань не передбачено.

11. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю програмних результатів навчання
ПРН 1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини.	*Поточний контроль:* тестування, усний контроль, виконання самостійної роботи (доповідь з презентацією). *Семестровий контроль:* Екзамен
ПРН 16. Знати правила зберігання різних фармацевтичних засобів та біопрепаратів, шляхів їх ентерального чи парентерального застосування, розуміти механізм їх дії, взаємодії та комплексної дії на організм тварин.	*Поточний контроль:* тестування, усний контроль, виконання самостійної роботи (доповідь з презентацією). *Семестровий контроль:* Екзамен

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним результатом навчання. Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня досягнення результатів навчання.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни на 6-й семестр

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Екзамен	Разом
	Усний контроль	Тестування	Виконання самостійної роботи (доповідь з презентацією)		
Тема 1. Загальна фармакологія.	5	5	6		16
Тема 2. Препарати, що впливають на центральну нервову систему.	5	5	6		16
Тема 3. Засоби, що діють на периферійну нервову систему.	5	5	6		16
Тема 4. Препарати, що впливають на серцево-судинну систему.	5	5	6		16
Тема 5. Препарати, що впливають на кровотворення та процес згортання крові. Замінники крові.	5	5	6		16
Екзамен				20	20
Разом	**25**	**25**	**30**	**20**	**100**

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни на 7-й семестр

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Екзамен	Разом
	Усний контроль	Тестування	Виконання самостійної роботи (доповідь з презентацією)		
Тема 6. Препарати, що впливають на систему імунітету. Тема 7. Препарати, що впливають на сечову систему. Сечогінні засоби.	5	5	6		16
Тема 8. Протимікробні та протипаразитарні препарати.	5	5	6		16
Тема 9. Препарати, що впливають на обмін речовин. Тема 10. Ферментні препарати. Тканинні препарати. Препарати амінокислот. Бактеріальні препарати.	5	5	6		16
Тема 11. Солі лужних металів. Тема 12. Препарати мінеральних елементів.	5	5	6		16

Тема 13. Антигельмінтні препарати. Інсектицидні препарати. Дератизаційні препарати.	5	5	6		16
Екзамен				20	20
Разом	**25**	**25**	**30**	**20**	**100**

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

Поточний контроль:

Оцінювання теоретичних питань (усний контроль) (0-5):

Бали	Здатність здобувача
0	Відповіді відсутні
1	Дані неправильні відповіді на поставлені питання, здобувач вищої освіти не володіє основними термінами і визначеннями з теми.
3	Дані неправильні відповіді на поставлені питання, але здобувач вищої освіти володіє основними термінами і визначеннями з теми. Слабо орієнтується в правилах зберігання різних фармацевтичних засобів та біопрепаратів, шляхів їх ентерального чи парентерального застосування, розумінні механізму їх дії, взаємодії та комплексної дії на організм тварин.
6	Здобувач вищої освіти дав неповні відповіді на поставлені питання, недостатньо проаналізував і оцінив факти або події. За допомогою викладача обирає правильні методи зберігання різних фармацевтичних засобів та біопрепаратів, шляхів їх ентерального чи парентерального застосування, розуміє механізм їх дії, взаємодії та комплексної дії на організм тварин.
8	Здобувач вищої світи дав відповідь на всі питання, але ним допущені окремі неточності. Знає правила зберігання різних фармацевтичних засобів та біопрепаратів, шляхів їх ентерального чи парентерального застосування, розуміє механізм їх дії, взаємодії та комплексної дії на організм тварин.
10	Здобувач вищої освіти дав повну відповідь на поставлені питання, вміє диференціювати знання, повно аналізувати і оцінювати факти, прогнозувати очікувані результати від прийнятих рішень. Знає правила зберігання різних фармацевтичних засобів та біопрепаратів, шляхів їх ентерального чи парентерального застосування, розуміє механізм їх дії, взаємодії та комплексної дії на організм тварин.

Тестування (0-5):

Бали	Здатність здобувача
5	75-100% правильних відповідей
4	50-74% правильних відповідей
3	25-49% правильних відповідей
2	10-24% правильних відповідей
1	менше 10% правильних відповідей

Виконання самостійної роботи (доповідь з презентацією) (0-6):

Бали	Здатність здобувача
0	доповідь відсутня
1-2	здобувач представляє презентацію та доповідь з неточностями у викладенні інформації
3-4	здобувач представляє самостійно підготовлену презентацію, є незначні неточності у викладенні інформації
5-6	здобувач представляє самостійно підготовлену презентацію, чітко і лаконічно формулює доповідь

Підсумковий контроль іспит (екзамен)

Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти на екзамені

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
для 1-4-го теоретичного питання	0	відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти;
	1	здобувач вищої освіти володіє теоретичним матеріалом дещо вищим за початковий
	2-3	здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, з допомогою викладача може виправляти помилки серед яких є суттєві;
	4	здобувач вищої освіти узагальнює отримані знання, розкриває зміст питань екзаменаційного білету з деякими неточностями, які з допомогою викладача аналізує та швидко виправляє;
	5	здобувач вищої освіти чітко, послідовно та у повному обсязі відповідає на питання білету, що свідчить про опанування програмних результатів навчання здобувачем вищої освіти. Знає і грамотно використовує термінологію ветеринарної медицини. Знає правила зберігання різних фармацевтичних засобів та біопрепаратів, шляхи їх ентерального чи парентерального застосування, розуміє механізм їх дії, взаємодії та комплексної дії на організм тварин.

Екзамен складається з 4-х теоретичних питань. Максимальна кількість балів за екзамен – 20.

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна.

Засоби навчання: мультимедійний проектор, термометр, секундомір, довідники з лікарських засобів, шприци, спиртівка, ножиці, лабораторний посуд, водяна баня, лабораторні ваги, лікарські препарати.

Перелік інструментів, обладнання та програмного забезпечення необхідного для вивчення навчальної дисципліни, забезпечує навчально-наукова лабораторія терапії кафедри терапії імені професора П. І. Локеса.

13. Політика навчальної дисципліни

Щодо термінів виконання та перескладання.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Порядок повторного проходження контрольних заходів урегульовано Положенням про організацію освітнього процесу в ПДАУ, Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ПДАУ. Здобувач вищої освіти, який одержав під час екзаменаційної сесії незадовільну оцінку або не був допущений до семестрового контролю, ліквідовує підсумкову академічну заборгованість. Повторне проходження контрольного заходу для ліквідації підсумкової академічної заборгованості допускається не більше двох разів із кожної навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яку формує декан факультету, за участю викладачів відповідної кафедри. Отримана оцінка у разі другого повторного проходження контрольного заходу є остаточною. Повторне проходження контрольного заходу для підвищення позитивної оцінки з навчальної дисципліни здійснюється тільки один раз із дозволу першого проректора на підставі заяви здобувача вищої освіти, яку візує завідувач відповідної кафедри та декан факультету.

Щодо академічної доброчесності.

Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності регламентується Положенням про організацію освітнього процесу в ПДАУ, Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ПДАУ, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в ПДАУ, Кодексом академічної доброчесності ПДАУ, Положенням про групу сприяння академічній доброчесності ПДАУ. На факультеті функціонує Комісія з академічної доброчесності, яка здійснює загальний моніторинг та контроль за дотримання норм та принципів академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу.

Здобувачі освіти дотримуються академічної доброчесності шляхом: - самостійного виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання, атестації; - роблять посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; - дотримуються норм законодавства про авторське право і суміжні права; - надають достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

У разі виявлення викладачем при виконанні завдань із навчальної дисципліни випадків списування, інших проявів академічної недоброчесності, здобувач вищої освіти отримує «0» балів і повинен повторно їх виконати.

Щодо відвідування занять.

Відвідування занять є обов'язковим.

Щодо зарахування результатів неформальної/інформальної освіти.

На здобувача вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті. Визнання результатів навчання відбувається із врахуванням тематики, змісту та

результатів навчання навчальних дисциплін освітньої програми. Навчальна дисципліна може бути перезарахованою як повністю, так і частково (окрема тема, завдання тощо). Порядок перезарахування результатів неформальної та інформальної освіти регламентовано Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти ПДАУ.

Щодо оскарження результатів оцінювання.

Результат оцінювання оскаржується не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до декана факультету. Заяву щодо оскарження результатів оцінювання розглядає апеляційна комісія, сформована розпорядженням декана факультету. Результатом розгляду апеляції є прийняття апеляційною комісією одного з двох рішень: – попередня оцінка знань здобувача вищої освіти відповідає рівню досягнення результатів навчання здобувача з відповідного освітнього компонента і не змінюється; – попередня оцінка знань здобувача вищої освіти не відповідає рівню досягнення результатів навчання здобувача з відповідного освітнього компонента, здобувач заслуговує іншої оцінки.

14. Рекомендовані джерела інформації.

Основні

1. Хмельницький Г. О., Духницький В. Б. Ветеринарна фармакологія : підручник. Київ, 2017. 571 с.
2. Державна фармакопея України. Х.: РІРЕГ, 2002. 532 с.
3. Клінічна ветеринарна фармакологія : посібник. О.І. Канюка та ін. Одеса, 2006. 296 с.
4. Методичний посібник для проведення лабораторних занять із дисципліни "Ветеринарна фармакологія". П.І. Локес, П.П. Шатохін, К.В. Супруненко, А.В. Грищук, С.О. Кравченко, Н.С. Ульянко, Т.Л. Бурда. Полтава, 2010. 50 с.

Допоміжні

1. Засоби, що пригнічують центральну нервову систему: Методичні вказівки / П.П. Шатохін, НС. Канівець. Полтава, 2019. 40 с.
2. Засоби, що збуджують центральну нервову систему: Методичні вказівки / П. П. Шатохін, Н. С. Канівець. Полтава, 2019. 30 с.
3. Антибіотики: методичні вказівки. П. П. Шатохін, Н. С. Канівець. Полтава, 2018. 52 с.
4. Сульфаніламідні препарати: методичні вказівки. П. П. Шатохін, Н. С. Канівець. Полтава, 2019. 45 с.
5. Кравченко С.О. Використання «Лораксону» для лікування собак за пневмоній. Вісник Полтавської державної аграрної академії. 2013. № 4. С. 85 – 87.